

Ånge kommun
ange@ange.se

2018-08-14
Dnr: 2016:1794

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Bobergsgymnasiet i Ånge kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Bobergsgymnasiet avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Skolinspektionen besökte skolenheten den 11-12 april 2018. Besöket genomfördes av Anna Tegström och Agnetha Burström. Vid besöket genomfördes 8 lektionsobservationer, 2 gruppintervjuer med elever, 2 gruppintervjuer med lärare, 1 intervju med representanter för elevhälsan samt 1 intervju med rektorn för skolenheten.

Bobergsgymnasiet är den enda gymnasieskolan i Ånge kommun. Skolan erbjuder utbildning på åtta nationella program. Därutöver erbjuds utbildning på samtliga 5 introduktionsprogram. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök finns 221 elever vid skolan, varav 73 elever finns inom introduktionsprogrammen. Skolan leds av en rektor och en ledningsgrupp bestående av arbetslagsledare som också är förstelärare, en representant för elevhälsan samt en samordnare för introduktionsprogrammen. Skolinspektionen har genomfört observationer och intervjuer vid vård och omsorgsprogrammet, ett introduktionsprogram, el och energi-programmet samt samhällsprogrammet.

De bedömningsområden som har varit aktuella i granskningen är undervisning, skolans värdegrundsarbete, bedömning och rektors ledarskap. Nedan följer en beskrivning och analys av den information som framkommit vid Skolinspektionens regelbundna kvalitetsgranskning.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer följande vid Bobergsgymnasiet:

Bedömningsområde Undervisning

Undervisningen främjar i *viss grad* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att skolan utvecklar och intensifierar arbetet med att stärka ledarskapet i klassrummet. I det ligger bland annat att läraren i högre utsträckning behöver uttala förväntningar och krav som är anpassade till elevernas förutsättningar och behov. Alla lärare behöver också se till att eleverna uppfattar hur innehållet i lektionerna kopplar till ämnesplanernas innehåll.

Bedömningsområde Värdegrund

Utbildningen utformas i *viss grad* så att eleverna får en undervisning som stimulerar dem att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att lärarna systematiskt integrerar värdegrundsfrågor i undervisningen.

Bedömningsområde Bedömning

Lärarna arbetar i *viss grad* för att bedömningarna av eleverna ska vara allsidiga och likvärdiga.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn, i samarbete med lärarna, ser till att kvalitetssäkra lärarnas bedömningar av elevernas lärande.

Bedömningsområde Rektors ledarskap

Rektorn har i *hög grad* ett aktivt ledarskap som styr skolans utveckling av undervisningen.

Huvudmannen ska senast den 9 november 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr: 2016:1794) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Bedömningsområdet undervisning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i *viss* grad främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål.

Bakgrunden till Skolinspektionens bedömning är att det genom observationer samt intervjuer med lärare och elever framkommit att målen i läroplanen och ämnesplaner sällan synliggörs för eleverna under pågående arbetsområden. Därmed kan elever få svårt att hitta motivation att lära sig ett ämnesinnehåll som de inte kan relatera till. Vidare ger undervisningen begränsade möjligheter till elever att utveckla förmågan att ta personligt ansvar för sina studier.

Granskningen visar bland annat att undervisningen vid Bobergsgymnasiet i varierande grad är strukturerad och ger ett visst lärarstöd till eleverna. Lärarna beskriver i intervjuerna en medveten strävan efter tydlighet i sin undervisning. Flertalet observerade lektioner inleds med en tydlig introduktion till det arbete som eleverna förväntas utföra. Ett sätt att introducera ett ämnesinnehåll är att återkoppla till ämnesinnehållet i tidigare lektioner, vilket såväl lektionsobservationer som lärar- och elevintervjuer visar.

Lärarna synliggör som regel läro- och ämnesplanernas mål vid uppstarten av ett ämnesområde, enligt eleverna. Däremot är kopplingen till ämnesplanernas innehåll inte alltid synlig under pågående ämnesområde, vilket styrks av såväl observationer som intervjuer med lärare och elever. Någon elev uttrycker en osäkerhet över hur lektioner hänger ihop med målen i ämnesplanerna. Även om flera intervjuer och observationer visar att nämnda mål inte alltid förs fram vid inledningen av lektioner, förekommer exempel på lärare som hänvisar till och motiverar sin undervisning utifrån skrivningar i ämnesplanerna, vilket både observationer och elevintervjuer visar.

Av observationer samt intervjuer med lärare och elever framgår att de allra flesta lärarna ger eleverna ett visst stöd att förstå ett ämnesinnehåll. Eleverna beskriver att de flesta lärarna är tillgängliga och tar sig tid att förklara när en elev inte förstår. Vidare talar eleverna om att lärarna förklarar på olika sätt när något är svårt, vilket uppges underlätta för deras lärande. Skolinspektionens observationer visar att elever som inte

arbetar aktivt med skolarbetet som regel blir uppmärksammade av lärare som stöttar och ger individuella förklaringar. Samma observationer visar emellertid att det i enskilda fall händer att elever under långa sekvenser är överksamma under lektionstid, även när läraren noterat att så sker.

Undervisningen vid Bobergsgymnasiet ger enligt Skolinspektionen goda förutsättningar för studiero i bemärkelsen att det överlag är tyst och lugnt i klassrummet. När eleverna pratar med varandra sker det mestadels utan att de stör andra. Av Skolinspektionens observationer och intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna har olika strategier för att upprätthålla en ordning som ger eleverna förutsättningar att fokusera på skolarbetet, även om det enligt eleverna varierar en del mellan lärare och ämnen. Enligt lärarna har diskussioner förts om hur arbetet med att skapa studiero kan se ut, men de beskriver också att det ibland blir upp till varje lärare att lösa de situationer som uppkommer.

Enligt Skolinspektionens bedömning ger undervisningen små möjligheter för elever att utveckla sin vilja och förmåga att ta personligt ansvar. Under det senaste året har lärarna, enligt egen uppgift, arbetat medvetet för att ge eleverna strategier att reflektera över det egna tänkandet och ansvarstagandet. Lärarna uppger att eleverna ofta tar ansvar för sitt skolarbete och vet vad de ska göra. Däremot tar inte alla elever ett aktivt ansvar för skolarbetet enligt lärarna. Eleverna i sin tur beskriver delvis skilda uppfattningar om i vilken grad de tar det ansvar som lärarna tilldelar dem. Några elever beskriver att hela gymnasieskolan bygger på att eleverna ska ta ansvar och att de är bra på att ta det. Andra elever förklarar att de ofta gör skolarbetet i sista stund och att många elever inte lämnar in uppgifter i tid. Dessa elever talar också om att toleransen för sent inlämnade uppgifter varierar mellan lärare.

Lärare och elever förklarar vid intervjuer att undervisningens ämnesinnehåll och arbetssätt vanligtvis är anpassat utifrån var eleverna befinner sig i sin kunskapsutveckling. I arbetet med anpassningar uppger sig lärarna ta stöd av arbetslaget i första hand och därefter elevhälsoteamet när anpassningarna inte har önskvärd effekt, vilket styrks av elevhälsan. Vid Skolinspektionens observationer förekommer exempel på att en representant för elevhälsan deltar i idrottslektioner som en extra anpassning för elevernas måluppfyllelse i idrottsämnet. Eleverna i sin tur uppger att "lärarna är jättebra på att anpassa", men ger också exempel på lärare som inte möter upp och hantlar de svårigheter som eleverna kan ha.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja kvaliteten inom området *Undervisning* bedömer Skolinspektionen att skolan behöver utveckla arbetet med att förbättra undervisningens kvalitet. Mer specifikt handlar det om:

- Att skolan utvecklar och intensifierar sitt arbete med att stärka ledarskapet i klassrummet. I det ligger bland annat att läraren i högre utsträckning behöver uttala förväntningar och krav som är anpassade till elevernas förutsättningar och behov. Alla lärare behöver också se till att eleverna uppfattar hur innehållet i lektionerna kopplar till ämnesplanernas innehåll.

I Skolverkets allmänna råd och kommentarer framkommer att läraren behöver utgå från de nationella målen i sin planering av undervisningen.¹ För att göra detta med bra kvalitet behöver planeringen ta utgångspunkt i målen i läroplanens alla fyra delar² och från ämnesplaner för respektive ämne. Vidare behöver läraren sätta upp tydliga mål för lektionen, arbetsområdet och respektive moment. I praktiken innebär detta att läraren behöver ha en fördjupad kunskap om kopplingen mellan de olika styrdokumentet så att läraren på ett kortfattat och för eleverna lättbegripligt sätt kan förmedla syftet med undervisningen. Läraren ska inte enbart berätta vad eleverna ska göra under lektionen.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna i sin undervisning till stor del tar utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas mål och krav. Det framgår dock av intervjuer och Skolinspektionens observationer att det varierar mellan ämnen och lärare i vilken grad den kopplingen synliggörs av lärare. Skolinspektionen bedömer därför att samtliga lärare behöver hitta sätt att i högre grad koppla undervisningen till läroplanens mål genom att synliggöra kopplingen mellan de förmågor som eleverna förväntas utveckla och det innehåll som undervisningen ska behandla under pågående ämnesområde. Den bedömningen grundar sig i att elever vid intervjuer uppger att de ibland saknar en sådan koppling. Det finns forskning som lyfter fram vikten av att läraren synliggör syfte och mål med undervisningen för att innehållet ska uppfattas som meningsfullt av eleverna. Därigenom kan eleverna göras medvetna om var de befinner sig i sitt lärande.³

¹ Skolverket (2011) *Planering och genomförande av undervisningen*. Skolverkets allmänna råd med kommentarer. Stockholm: Fritzes. Sid 14 ff.

² De fyra delarna i läroplanen omfattar: Avsnitt 1: Skolans värdegrund och uppdrag, Avsnitt 2 Övergripande mål och riktlinjer, Avsnitt 3: Examensmål för nationella program, Avsnitt 4: Gymnasiegemensamma ämnen.

³ Dylan Wiliam, *Att följa lärande- formativ bedömning i praktiken*. (Lund: Studentlitteratur, 2013).

Av skollagen framgår att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.⁴ Det förutsätter en strukturerad undervisning där läraren tydliggör vilka delar av ämnets syfte som undervisningen i det aktuella ämnesområdet ska behandla. Utifrån det avgör läraren hur det centrala innehållet ska bearbetas så att eleverna ges bästa möjliga förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i förhållande till kunskapskraven.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen vid Bobergsgymnasiet ger begränsade möjligheter för elever att utveckla förmågan och viljan att ta personligt ansvar för sina studier. Lärare beskriver vid intervjuer att många, men inte alla, elever tar ansvar för sitt skolarbete. Det är inte ovanligt, enligt några elever, att skoluppgifter lämnas in sent och görs ”i sista stund”. Vidare förklarar eleverna att lärarna har olika toleransnivå för sent inlämnade uppgifter. Mot den bakgrunden rekommenderar Skolinspektionen att lärare, med stöd av rektorn, tar ställning till hur undervisningen bör utformas med syftet att utveckla elevernas vilja och förmåga att ta ett personligt ansvar.

Vid tidpunkten för Skolinspektionens granskning bedriver Bobergsgymnasiet ett utvecklingsarbete inom området ”ledarskap i klassrummet”. Skolinspektionens rekommendation är att detta arbete fortgår och utvecklas. Rektorn och lärarna vid Bobergsgymnasiet bör, med den kunskap som finns vid enheten, skapa forum för att sprida kunskaper om ledarskap inom och mellan arbetslagen i arbetet med att säkerställa att samtliga lärare har de redskap som krävs för att möta elevernas olika förutsättningar att lära.

Bedömningsområdet värdegrund

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i viss grad utformas så att eleverna får en undervisning som stimulerar dem att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar.

Jan Håkansson och Daniel Sundberg, *Utmärkt undervisning. Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. (Stockholm: Natur och kultur, 2012).

⁴ 3 kap. 3§ skollagen (2010:800)

Skolinspektionens bedömning grundar sig på de intervjuer och observationer som visar att arbetet med värdegrundsfrågor behöver utvecklas. Det pågår enligt samtliga intervjugrupper ett värdegrundsarbete vid skolan som handlar om allas lika värde. Det arbetet sker i form av punktinsatser under läsåret med uppstart vid höstterminens början. Däremot sker inget gemensamt arbete om hur värdegrundsfrågor ska genomsyra undervisningen. Frågor om värdegrund ska enligt läroplanen för gymnasieskolan genomsyra hela utbildningen. I läroplanen för gymnasieskolan står att människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla.⁵

Lärarna beskriver vid Skolinspektionens intervjuer att värdegrundsfrågor framförallt lyfts fram som punktinsatser vid uppstart och återkommande temadagar under läsåret. Sådana schemabrytande aktiviteter är enligt rektorn att föredra framför en undervisning som exempelvis genomsyras av ett genusperspektiv. Rektorn motiverar det ställningstagandet i att nämnda frågor riskerar att komma i skymundan när det blir upp till varje lärare att lyfta fram frågorna i sin undervisning. Samtidigt uttalar rektorn en förväntan om att lärarna tar ansvar för att arbeta med värdegrundsfrågor i sin undervisning men säger sig inte vara säker på att så verkligen är fallet. Däremot uppger lärare och elever inom ett visst program att värdegrundsfrågor genomsyrar all undervisning under läsåret, vilket påvisar en variation mellan lärare och program i vilken utsträckning nämnda frågor blir belysta.

Värdegrundsarbetet är en självklar del av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete, enligt rektorn. Rektorn uppger sig formulera mål, dra upp riktlinjer och skapa de dokument som behövs för det arbetet. I slutet av läsåret utvärderar rektorn arbetet med värdegrund. I samarbete med elevhälsan formulerar personalen åtgärder för att utveckla värdegrundsarbetet, som ett led i att öka måluppfyllelsen bland eleverna. Även om skolan har kommit en bit på väg i det arbetet, konstaterar rektorn att det finns mycket kvar att göra.

Såväl lärare som rektor beskriver vid intervjun att hela #metoo-debatten synliggjort frågor som rör jämställdhet. Lärarna identifierade ett behov bland eleverna av att prata jämställdhetsfrågor. Eleverna beskriver i sin tur att lärare i något specifikt ämne

⁵ Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011. Stockholm: Fritzes, sid 5.

tar upp värdegrundsfrågor med jämna mellanrum, men förklarar att det varierar mycket mellan lärare och ämnen.

Elevhälsan beskriver sin roll i skolans arbete med värdegrundsfrågor. Varje år kartlägger elevhälsan de insatser som gjorts vid skolenheten och följer upp vilka effekter nämnda insatser har haft. Målet för värdegrundsarbetet uppges vara att "ikläda eleverna samhällets gemensamma värderingar" och medvetandegöra dem om de demokratiska processerna i det svenska samhället. Elevhälsans uppgifter styrks av rektorn som förklarar att elevhälsan samarbetar med lärarna för att formulera åtgärder som på kort och lång sikt ska leda till en högre måluppfyllelse.

Identifierat utvecklingsområde

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla sitt arbete med frågor inom området *Värdegrund*. Mer specifikt handlar det om:

- Att rektorn ser till att lärarna systematiskt integrerar värdegrundsfrågor i undervisningen.

Av 1 kap. 4§ skollagen (2010:800) och läroplanen för gymnasieskolan 2011 (Lgy 11) framgår att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som utbildningen ska gestalta och förmedla.

Skolinspektionens granskning visar att personalen vid Bobergsgymnasiet arbetar med värdegrundsfrågor vid särskilda tidpunkter under läsåret. Av samtliga intervjugrupper framgår dock att alla lärare vid skolenheten inte integrerar frågor kring värdegrunden i undervisningen. Rektorn beskriver att #metoo-debatten på förekommen anledning bidragit till värdegrundsdiskussioner vid skolan, men värdegrundsarbetet har inte blivit den del av det levande arbete som det var tänkt från början. Det finns planer på hur det arbetet ska organiseras, men i dagsläget saknar arbetet med frågor om exempelvis jämställdhet en systematik, enligt rektorn. Skolinspektionen har i en tidigare kvalitetsgranskning om skolors arbete med demokrati- och värdegrundsfrågor funnit att ett självreflekterande synsätt som bidrar till att synliggöra normer, värden och olika per-

spektiv i undervisningen och generellt kan vara till hjälp när ovanstående ska förmedlas och gestaltas från lärarens sida.⁶ Ett sådant arbete kräver att lärarna genomför prövande samtal tillsammans med kollegor och elever.

Sammantaget visar granskningen att personalen vid Bobergsgymnasiet behöver utveckla arbetet med att integrera värdegrundsperspektiv i all undervisning vid samtliga program. I det ingår att säkerställa att både personal och elever är medvetna om hur kön, klass och etnicitet kan möjliggöra eller begränsa för elevers möjligheter att nå utbildningens mål. Därutöver innefattar värdegrunden andra värden, exempelvis demokrati och mänskliga rättigheter, som i sammanhanget också bör beaktas i undervisningen. I ett sådant skolövergripande arbete bör rektorn ta stöd av det förebyggande arbete som elevhälsan bedriver.

Bedömningsområdet bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna på Bobergsgymnasiet i viss grad arbetar för att bedömningarna av eleverna ska vara allsidiga och likvärdiga.

Skolinspektionens bedömning grundar sig framförallt i de intervjuer som visar att formerna för sambedömning inom skolenheten och mellan skolor behöver utvecklas. För en likvärdig bedömning behöver lärarna ges möjlighet att diskutera betygskriterier och hur dessa bör tolkas för att en gemensam grundsyn ska kunna uppnås. Om inte riskerar lärarnas bedömningar att brista i likvärdighet och tillförlitlighet.

Eleverna vid Bobergsgymnasiet beskriver för Skolinspektionen att de allra flesta lärarna erbjuder varierade sätt att redovisa befintliga och nyvunna kunskaper. Skriftliga presentationer och inlämningsuppgifter är vanligast enligt eleverna, men muntliga presentationer förekommer också. Några lärare inbegriper även de prestationer som eleverna uppvisar under lektionstid i sina bedömningar enligt eleverna, vilket även lärarna uppger. I något enstaka ämne lämnar eleverna inte in någon inlämningsuppgift överhuvudtaget, vilket framkommer vid en elevintervju.

⁶ Skolinspektionen, (2012). *Skolornas arbete med demokrati och värdegrund*. Rapportnummer 2012:9, sid 47-48. Publikationen finns att ladda ner på www.skolinspektionen.se

Lärarna åskådliggör enligt eleverna tydligt vilka kunskapskrav som ligger till grund för bedömningarna, vilket också visar sig vara lärarnas medvetna tanke. Lärarna eftersträvar att synliggöra vad som krävs för att eleverna ska nå de olika betygsstegen. Bland annat görs eleverna delaktiga i bedömningsarbetet genom att de får möjlighet att bedöma varandras insatser i ämnen. Lärarna har noterat att eleverna uppskattar sådana uppgifter och lyfter fram att eleverna ofta är ganska stränga i sina bedömningar.

Identifierat utvecklingsområde

Skolinspektionen bedömer att skolan bör utveckla sitt arbete med frågor inom området *Bedömning* i syfte att uppnå högre kvalitet i lärarnas bedömningar. Mer specifikt handlar det om:

- Att rektorn, i samarbete med lärarna, ser till att kvalitetssäkra lärarnas bedömningar av elevernas lärande.

Enligt Skolverkets allmänna råd och kommentarer⁷ behöver lärare regelbundet analysera och diskutera hur olika elevprestationer bedöms i förhållande till kunskapskraven. Vidare framkommer att rektorn bör stödja lärarna i deras arbete med att bedöma elevernas kunskaper genom att tillsammans med dem utveckla gemensamma rutiner och former för att utvärdera elevernas kunskaper. Skolinspektionen finner i en granskning att sambedömning och extern bedömning⁸ är åtgärder som minskar genomsnittliga avvikelser och bidrar därmed till en likvärdig bedömning av nationella prov. Även avidentifierade prov tycks ha en återhållande effekt på avvikelsegraden.⁹ Det talar enligt Skolinspektionen för att avidentifiering, sambedömning och extern bedömning kan främja likvärdighet.

⁷ Skolverket, (2011). *Planering och genomförande av undervisningen*. Skolverkets allmänna råd med kommentarer. Sid 22 och 25. Stockholm: Fritzes.

⁸ Extern bedömning avser här att någon annan än elevernas ordinarie lärare i ämnet bedömer provet.

⁹ Skolinspektionen (2017). *Bedömningsprocessernas betydelse för likvärdigheten. Ombedömning av nationella prov 2016*. s 6. Stockholm: Skolinspektionen.

I Skolinspektionens kvalitetsgranskning framkommer bland annat att lärare ibland använder felaktiga kriterier när de betygssätter.¹⁰ I diskussioner och reflektioner om en likvärdig betygssättning behöver det därför föras samtal kring lärarnas underlag för betyg. Om det inte förs diskussioner kring elevernas kunskapsresultat blir bedömningar en enskild angelägenhet för varje lärare att göra.

Skolinspektionens granskning vid Bobergsgymnasiet visar att formerna för sambedömning behöver utvecklas. Visserligen uppger lärare att de emellanåt för spontana samtal med andra lärare vid skolenheten om bedömning. Men det finns inte någon skolövergripande systematik i arbetet med att skapa en allsidig och likvärdig bedömning, enligt lärarna. Något samarbete med någon annan gymnasieskola förekommer inte, enligt lärarna som förklarar det med att Bobergsgymnasiet är den enda gymnasieskolan i Ånge kommun.

Inför den regelbundna kvalitetsgranskningen har Skolinspektionen tagit del av statistik som beskriver relationen mellan nationella kursprov och betyg i kurser vid Bobergsgymnasiet. Den statistiken jämför den enskilda skolenheten med riket. Diskrepansen mellan resultat i nationella kursprov och kursbetyg uppgår som mest till 30 procentenheter i något ämne. Detta kan tyda på att det inte görs likvärdiga bedömningar.

Sammantaget är Skolinspektionens rekommendation att rektorn, tillsammans med lärarna, utvecklar former för ett samarbete om bedömning inom Bobergsgymnasiet liksom med gymnasieskolor som finns i närhet till kommunens gränser. Fokus för detta samarbete bör vara att kvalitetssäkra lärarnas bedömningar med ett tydligt syfte att skapa likvärdighet inom skolenheten. Som stöd i arbetet att uppnå gemensamma bedömningar kan personalen använda sig av Skolverkets bedömningsstöd.¹¹

¹⁰ Skolinspektionen, (2010). *Betygssättning i gymnasieskolan*. Rapportnummer 2010:12, sid 26-27. Publikationen finns att ladda ned på www.skolinspektionen.se

¹¹ Skolverket erbjuder bedömningsstöd i flera ämnen. Syftet med bedömningsstöden är att främja en likvärdig bedömning och betygssättning i gymnasieskolan. Samtliga bedömningsstöd finns att tillgå på Skolverkets hemsida www.skolverket.se

Bedömningsområdet rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer att rektorn på Bobergsgymnasiet i *hög* grad har ett aktivt ledarskap som styr skolans utveckling av undervisningen.

Den bedömningen grundar sig i att rektorn på olika sätt följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat liksom arbetet med värdegrundsfrågor. Med grund i dessa analyser fattar rektorn beslut om utvecklingsområden och förbättringsåtgärder med syftet att öka elevernas kunskapsresultat och måluppfyllelse. Därtill följer rektorn upp resursfördelningen och analyserar de effekter den får på verksamheten. Utifrån den analysen genomför rektorn de åtgärder som krävs. Vidare har rektorn vid intervju visat på en medvetenhet om de utmaningar som skolan har samt beskrivit planerade och beslutade åtgärder för att utveckla undervisningen.

Det finns statistik som talar för en positiv utveckling för Bobergsgymnasiet under en period. Statistik visar att andel elever¹² som är behöriga till högskola under en treårsperiod¹³ har ökat från 61,5 % till 69,2 %. Andel elever som tar examen från gymnasiet inom tre år har ökat från 49,3 % till 63,8 % under samma tidsperiod. Betygsresultaten har visat en annan utveckling och rektorn har därför vidtagit åtgärder för att förbättra undervisningen.¹⁴ Bland annat arbetar elevhälsan med ett uttalat syfte att handleda och utveckla lärarnas ledarskapsförmåga. Annan statistik visar att andel heltidstjänster, där läraren har legitimation och behörighet att undervisa i ämnet, har ökat från 56,7 % till 89 % mellan åren 2015 till 2017. Samma siffra för riket är 80,6 (läsåret 2017/18).

Mot bakgrund av det kvalitetsarbete som rektorn bedriver gällande uppföljning och analys av kunskapsresultat och värdegrundsarbete, samt resursfördelning, bedömer Skolinspektionen att kriterierna för ”i hög grad” är uppfyllda trots att bedömningarna inom övriga områden är lägre. Skolinspektionen förutsätter att rektorn fortsätter sitt

¹² Andel elever som är inskrivna vid ett nationellt program. Samma siffra för elever vid högskoleförberedande program är 77,8 % läsåret 2014/15 och 100 % läsåret 2017.

¹³ Från år 2014 till 2017.

¹⁴ Genomsnittlig betygspoäng hos avgångseleverna var år 2014 13,7 och för året 2017 var samma siffra 13,4. Under läsåret 2014/15 var andelen elever med gymnasieexamen vid nationella program 91,1 %. Samma siffra för läsåret 2016/17 var 94,9 %.

påbörjade arbete att utveckla undervisningen vid Bobergsgymnasiet med syfte att förbättra såväl elevernas kunskapsresultat som värdegrundsarbetet.

Bobergsgymnasiets ledningsorganisation består av en rektor, två förstelärare, specialpedagog samt en samordnare för introduktionsprogram. Lärarna och rektorn uppger att vissa ledningsuppgifter har delegerats till förstelärarna.

I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att rektorn följer upp och analyserar elevernas måluppfyllelse på olika sätt för att skapa en god grund för utveckling av undervisningen. Med grund i analysen genomför rektorn förbättringsåtgärder med syftet att öka elevernas måluppfyllelse. Intervjuer med lärare visar att rektorn leder det pedagogiska arbetet och arbetar aktivt för att lärandet i kollegiet ska göra avtryck i undervisningen. Skolinspektionens granskning visar också att det finns en del kvar att göra för rektorn vad gäller undervisning och värdegrundsfrågor, vilket rektorn uppger sig känna till. Rektor beskriver vid intervjun var insatser behöver sättas in och redogör för vilka åtgärder som vidtagits för att komma tillrätta med negativa avvikelser gällande kunskapsresultat. Bland annat har elevhälsans kompetenser använts i det arbetet.

Vid fasta tidpunkter under läsåret analyserar rektorn skolenhetens arbete med värdegrundsfrågor. Tillsammans med elevhälsan går rektorn igenom olika underlag och fattar därefter beslut om förbättringsåtgärder. Analysen visar att värdegrundsfrågor riskerar att förbises i undervisningen. Rektor har därför beslutat om ett antal skolövergripande temadagar. Innehållet i nämnda temadagar lyfter fram det centrala i värdegrunden. Tanken med det är, enligt rektorn, att säkerställa att samtliga elever vid Bobergsgymnasiet får undervisning i och om samhällets grundläggande värderingar.

Vad gäller kompetensutveckling beskriver lärarna att de allra flesta satsningar som görs vid skolenheten är gemensam för personalen. Det finns också, enligt lärarna, möjligheter att föra fram egna förslag på utbildningar till rektorn. Vidare framhåller de att rektorn har skapat en systematik i individuella och skolövergripande kompetensutvecklingsinsatser.

Vidare visar granskningen att rektorn följer upp och utvärderar resursfördelningen tillsammans med kompetenser inom elevhälsan. Tillsammans analyserar de vilken effekt resursfördelningen får för verksamheten och genomför därefter åtgärder utifrån behovsanalysen. Rektor ger vid intervjun exempel på en åtgärd som kräver en omfördelning av resurserna. Den åtgärden handlar om en planerad omorganisation av något enstaka program. Rektor förklarar bakgrunden till problematiken och redogör för vilka åtgärder som ska vidtas för att utveckla undervisningen.

Lärarna beskriver att rektorn visar intresse för det som händer i klassrummen och leder det pedagogiska arbetet vid skolan. Någon lärare tillägger en uppfattning om att rektorn är tillgänglig och agerar när problem uppstår i undervisningen: "rektorn är ett enormt stöd när det blir problem". Rektorn visar sig ofta i korridorer enligt lärarna och är välkänd bland eleverna vid Bobergsgymnasiet. Däremot uppger både lärarna och rektorn att lektionsbesök i klassrummen inte är så vanliga. Samtal om det som händer i klassrummen sker enligt rektorn på andra sätt, med en högre abstraktionsnivå.

På Skolinspektionens vägnar

X Gabriel Brandström

Beslutsfattare
Signerat av: Gabriel Brandström

X Anna Tegström

Föredragande
Signerat av: Anna Tegström

I handläggningen av ärendet har även Agnetha Burström medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

I granskningen ingår fyra bedömningsområden. I granskningen värderas kvaliteten inom varje bedömningsområde med hjälp av ett bedömningsschema som innehåller tre nivåer: i låg grad, i viss grad och i hög grad.

Inom respektive område granskas följande delar:

Undervisning: I vilken grad får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål? Viktiga delar att undervisningen är målfokuserad, strukturerad och innehåller ett lärarstöd för eleverna; att klassrumsmiljön präglas av studier och eleverna ägnar sig åt skolarbete; att undervisningen tar hänsyn till varje enskild individs behov och förutsättningar samt att den utvecklar elevernas förmåga och vilja att ta personligt ansvar.

Värdegrund: I vilken grad får eleverna en undervisning som stimulerar dem att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar? Viktiga delar är att lärarna uppmuntar att skilda uppfattningar förs fram samtidigt som de klart tar avstånd från sådant

som strider mot de grundläggande värden som skolan har att förmedla samt att undervisningens bedrivs så att elever uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt.

Bedömning: I vilken grad arbetar lärarna för att deras bedömningar ska vara allsidiga och likvärdiga. Viktiga delar är att lärarna utgår från ett underlag där eleverna fått visa sina kunskaper på olika sätt och vid olika tillfällen samt att lärarna använder olika metoder för att försäkra sig om att de gör likvärdiga bedömningar.

Rektors ledarskap: I vilken grad leder och styr rektorn skolans utveckling av undervisningen? Viktiga delar är att rektorn leder lärarnas arbete med att utveckla sin undervisning och verkar för elevers lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet samt att rektorn fattar beslut om sin enhets inre organisation efter elevernas behov och förutsättningar.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/regelbundenkvalitetsgranskning/>